

2024:12

KVINNOR, FRED OCH SÄKERHET

Genomförandeplan 2024

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, september 2024

Rapport 2024:12

Dnr: ALLM 2023/323

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Annika Karlsson

Telefon 031-392 90 00

INNEHÅLL

Bakgrund	4
Jämställdhetsmyndighetens genomförandeplan 2024.....	5
Uppdrag och avgränsningar	5
Operationalisering av handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet.....	5
Steg i genomförande det första året.....	9
Kvalitetssäkring.....	9

BAKGRUND

Enligt regleringsbrevet (RB2023/01754) för budgetåret 2024 ska Jämställdhetsmyndigheten redovisa sitt arbete för genomförandet av FN:s säkerhetsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen på området (UD2023/04798). Rapporteringen ska ske utifrån de fyra övergripande målen i handlingsplanen.

FN:s säkerhetsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet antogs enhälligt år 2000. Resolutionen fastslår att kvinnors lika deltagande i att förebygga, hantera och lösa konflikter, samt i fredsbyggande och återuppbyggande efter konflikt är en förutsättning för att uppnå hållbar fred och säkerhet. Vidare konstateras att kvinnor och flickor har särskilda skyddsbehov i konfliktsituationer. Ytterligare nio resolutioner på temat har antagits sedan år 2000. Tillsammans utgör de den internationella agendan för kvinnor, fred och säkerhet och ligger till grund för EU:s, FN:s och Natos arbete inom området.

Sveriges nationella handlingsplan syftar till att vägleda Sveriges samlade arbete med att genomföra agendan för kvinnor fred och säkerhet, både nationellt och internationellt under perioden 2024 - 2028. Relevanta myndigheter ska involveras i att omsätta handlingsplanens strategiska inriktning till operativ verksamhet. Jämställdhetsmyndigheten är en av dessa myndigheter. Övriga myndigheter är Domstolsverket, Folke Bernadotteakademien, Försvarshögskolan, Försvarsmakten, Kriminalvården, Kustbevakningen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polismyndigheten, Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Åklagarmyndigheten.

Den strategiska inriktningen innefattar följande fyra prioriterade områden som har sin grund i resolution 1325 och de efterföljande resolutionerna:

- Bidra till kvinnors och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser.
- Bidra till inkluderande och jämställda fredsprocesser och fredsbyggande.
- Stärkt skydd av kvinnor och flickor.
- Ledarskap och expertis.

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS GENOMFÖRANDEPLAN 2024

Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att bidra till att genomföra Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet i myndighetens operativa verksamhet. Denna operationalisering förtydligas årligen i en genomförandeplan.

Uppdrag och avgränsningar

Myndigheten ska operationalisera den nationella handlingsplanen och årligen rapportera detta arbete med fokus på resultat, snarare än genomförda aktiviteter. Eftersom detta är myndighetens första genomförandeplan ligger fokus på att identifiera relevanta delar av verksamheten som kan bidra till genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet och hur det fortsatta arbetet med området kommer att framåtskrida. Resultat av verksamheten kommer vi att kunna beskriva först 2025.

Nedan redovisas den nationella handlingsplanens fyra prioriterade områden med en förkortad version av de övergripande målsättningarna för varje område. Därefter följer en redovisning av hur Jämställdhetsmyndigheten arbetar och kan arbeta med respektive område. Vi redovisar även möjliga indikatorer när sådan finns.

Operationalisering av handlingsplanen för kvinnor, fred och säkerhet

Bidra till kvinnors och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser

Övergripande mål: Sverige ska bidra till olika grupper av kvinnor och flickors lika deltagande i konfliktförebyggande insatser. Investeringar i jämställdhet samt kvinnor och flickors rättigheter är ett effektivt sätt att förebygga konflikter. De senaste åren har kopplingarna mellan klimatförändringar och konflikt blivit allt tydligare. Klimatrelaterade säkerhetsrisker ska därför beaktas i det konfliktförebyggande arbete, såväl nationellt som internationellt.

Jämställdhetsmyndigheten arbetar med att följa och analysera utvecklingen mot de jämställdhetspolitiska målen.

- *Förväntat resultat:* Myndigheten har samlat och spridit kunskap baserad på forskning och beprövad erfarenhet som bidrar till en mer strategisk och kunskapsbaserad praktik och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken.

Jämställdhetsmyndigheten fördelar statsbidrag som främjar jämställdhet på uppdrag av regeringen.

- *Förväntat resultat:* De statsbidrag som myndigheten har fördelat har investerat i jämställdhet och kvinnor och flickors rättigheter.
- *Indikator:* Antal mottagare som visar att verksamheten bidragit till jämställdhet och kvinnor och flickors rättigheter.

Jämställdhetsmyndigheten bidrar till svenskt bistånd och regeringens tematiska prioritering med fokus på insatser som stärker kvinnors och flickors frihet och egenmakt. I linje med strategin för Sveriges reformsamarbete med västra Balkan och Turkiet 2021 – 2027 har myndigheten inlett myndighetssamarbeten med Kosovo och Bosnien och Hercegovina med finansiering från Sida. Samarbetena bidrar till strategins mål om mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet.

- *Förväntat resultat:* Jämställdhetsmyndigheten har inlett myndighetssamarbeten på västra Balkan som syftar till att stärka förutsättningarna för genomförandet av jämställdhetsåtaganden.

Bidra till inkluderande och jämställda fredsprocesser och fredsbyggande

Övergripande målsättning: Sverige ska synliggöra och stärka kvinnors lika och inflytande i fredsprocesser samt bredare freds- och statsbyggande, på alla nivåer i samhället. Det finns också en koppling mellan demokrati, jämställdhet och fred. /.../ Att främja kvinnors ekonomiska egenmakt är prioriterat av regeringen och särskilt viktigt i sammanhanget, då detta är en förutsättning för kvinnors lika och aktiva deltagande i politiska beslutsprocesser.

Jämställdhetsmyndigheten arbetar med att följa och analysera utvecklingen mot de jämställdhetspolitiska målen. Myndigheten samlar och sprider kunskap baserad på forskning och beprövad erfarenhet och verkar för en mer strategisk och kunskapsbaserad praktik. Under 2024 genomför myndigheten ett uppdrag om ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden.

- *Förväntat resultat:* Myndigheten har bidragit med kunskap som kan främja kvinnors ekonomiska egenmakt, särskilt gällande bostadsmarknaden.
- *Indikator:* Kunskap om ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden har redovisats till regeringen i en muntlig delredovisning 2024.

Myndigheten ska inom sitt verksamhetsområde redovisa statistik, uppföljningar och analyser med kön som övergripande indelningsgrund. Myndigheten arbetar med att utveckla indikatorer och identifiera datakällor.

- *Förväntat resultat:* Jämställdhetsmyndigheten följer upp fördelningen av kvinnor och män på höga positioner i Försvarmakten och andra svenska myndigheter. Statistiken och analysen redovisas 2025.

Jämställdhetsmyndigheten fördelar statsbidrag som främjar jämställdhet på uppdrag av regeringen.

- *Förväntat resultat:* De statsbidrag som myndigheten har fördelat har investerat i jämställdhet och kvinnor och flickors rättigheter.
- *Indikator:* Antal mottagare som visar att verksamheten bidragit till arbete för kvinnor, fred och säkerhet i Sverige.

Stärkt skydd av kvinnor och flickor

Övergripande målsättning: Sverige ska bidra till att förebygga och stärka skyddet för alla kvinnor och flickor från alla former av våld och övergrepp, under och efter väpnad konflikt. Könrelaterat våld är en allvarlig och oacceptabel kränkning av de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt. Att motverka könrelaterat våld och konfliktrelaterat sexuellt våld är högt prioriterat av regeringen och insatser kopplade till detta förväntas genomföras inom ramen för handlingsplanen. Sverige ska fortsätta stärka arbetet mot alla former av könrelaterat våld, inklusive det som sker digitalt. Att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) förblir särskilt viktigt för att stärka skyddet av kvinnor och flickor – före, under och efter konflikt.

Jämställdhetsmyndigheten arbetar med att följa och analysera utvecklingen mot de jämställdhetspolitiska målen. Myndigheten samlar och sprider kunskap baserad på forskning och beprövad erfarenhet och verkar för en mer strategisk och kunskapsbaserad praktik.

- *Förväntat resultat:* Jämställdhetsmyndigheten har tagit fram och presenterat kunskap om kvinnliga kommunpolitikernas utsatthet för hot och hat i ett uppdrag om delaktighet och deltagande i lokal demokrati som slutrapporteras 2024.
- *Indikator:* Politikernas självskattning av upplevt hot och hat (andras data).
- *Förväntat resultat:* Jämställdhetsmyndigheten har bidragit till ökad kunskap om arbetet med att främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige, vilket kan stärka skyddet av kvinnor och flickor som flytt konflikt.
- *Indikator:* Antal redovisade åtgärder inom den nationella handlingsplanen för SRHR.

Jämställdhetsmyndigheten främjar utvecklingen av förebyggande insatser mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för alla ändamål och bidrar till att arbetet på området utvecklas från att vara reaktivt till proaktivt. Myndigheten har ett flertal regeringsuppdrag inom området mäns våld mot kvinnor.

- *Förväntat resultat:* Samtliga regeringsuppdrag inom våldsprevention, hedersrelaterat våld och förtryck och nationell samordning av prostitution och människohandel bidrar till att stärka skyddet av kvinnor och flickor.
- *Indikator:* Antal redovisade åtgärder vad gäller mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel inom ramen för resolution 1325.

Jämställdhetsmyndigheten gav i relation till coronapandemins rekommendationen att ”våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck behöver ingå i krisberedskap på nationell nivå, regional nivå och lokal nivå med syfte att säkerställa att samhället är bättre rustat inför kommande kriser”.

Denna rekommendation vill myndigheten också ge inom ramen för arbetet med kvinnor, fred och säkerhet. Skyddade boenden, tillgång till reproduktiva rättigheter, verksamheter till våldsutsatta som även fungerar utan elektricitet och internet är några exempel på områden som behöver förstärkas. Människohandel på global nivå ökar i

händelse av konflikt och flykt. Beredskapen för att kunna hantera och förebygga människohandel behöver ses över.

- *Förväntat resultat:* Jämställdhetsmyndigheten har i sitt uppdrag att främja utvecklingen av förebyggande insatser lyft fram behovet av att ”mäns våld mot kvinnor, inklusive HRV och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck behöver ingå i krisberedskap på nationell nivå, regional nivå och lokal nivå med syfte att säkerställa att samhället är bättre rustat inför kommande kriser”.

Jämställdhetsmyndigheten fördelar statsbidrag som främjar jämställdhet på uppdrag av regeringen.

- *Förväntat resultat:* De statsbidrag som myndigheten har fördelat har bidragit till verksamhet som förebygger mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, sexuellt våld, hedersrelaterat våld och förtryck eller prostitution och människohandel för sexuella ändamål.
- *Indikator:* Antal mottagare som visar att verksamheten bidragit till arbete för kvinnor och flickors rättigheter.

Ledarskap och expertis

Övergripande målsättning: Åtgärder som bidrar till att genomföra agendan för kvinnor, fred och säkerhet ska integreras i all relevant verksamhet nationellt och internationellt. En avgörande faktor för att driva agendan för kvinnor, fred och säkerhet framåt är ett tydligt och aktivt ägarskap från den högsta ledningen hos varje medverkande aktör inklusive inom civilsamhället såväl på nationell nivå i Sverige som internationellt. För detta krävs ett ledarskap som säkerställer att jämställdhetsexpertis, forskning och analyser används integrerat i ordinarie verksamhet som ett kunskapshöjande verktyg.

Jämställdhetsmyndigheten ska förstärka arbetet med att integrera åtgärder som bidrar till att genomföra agendan för kvinnor, fred och säkerhet i all relevant verksamhet. Genomförandeplanen ska uppdateras årligen och arbetet förankras i myndighetens ledningsgrupp.

- *Förväntat resultat:* Vi har gjort en kartläggning av befintlig struktur, kunskap och nyckeltal på myndigheten för genomförandet av planen.
- *Förväntat resultat:* Myndigheten har identifierat behov av kunskapshöjande insatser internt på myndigheten.

Jämställdhetsmyndigheten främjar utvecklingen av förebyggande insatser mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för alla ändamål och bidrar till att arbetet på området utvecklas från att vara reaktivt till proaktivt. Myndigheten bidrar med expertis i internationella samarbeten, exempelvis: EIGE, OSSE, CBSS, Nordiska Ministerrådet, Europarådet och Europakommissionen. Myndigheten har också en aktiv medverkan i internationell samverkan, särskilt kopplat till Ukraina.

- *Indikator:* Antal engagemang i internationella samarbeten kopplat till resolution 1325.

Steg i genomförande det första året

Som ett första steg behöver den arbetsgrupp som är tillsatt kartlägga befintlig struktur, kunskap och nyckeltal kopplat till kvinnor, fred och säkerhet inom myndigheten. Arbetsgruppen ska identifiera behov av kunskapshöjande insatser och ta fram förslag på intern utbildning.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkringen sker på olika sätt och kommer att planeras mer detaljerat i det fortsatta arbetet. Det finns idag en arbetsgrupp med för närvarande fem utredare med sakkunskap inom området, varav en är ansvarig utredare för arbetet. Arbetet leds av en styrgrupp som består av en avdelningschef (som också har huvudansvar för arbetet) och två enhetschefer.

Den ansvariga utredaren ingår i den av UD samordnade arbetsgrupp för myndigheter och civilsamhälle med uppdrag att genomföra handlingsplanen.

Arbetsgruppen har haft möten med andra myndigheter som ska medverka i genomförandet av handlingsplanen för att utbyta erfarenheter och diskutera det fortsatta arbetet.

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-3929000 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se